



**KØBENHAVNS KOMMUNE**  
Socialforvaltningen  
Center for Politik

## **NOTAT**

13.december 2017

Sagsnr.  
2017-0347188

Dokumentnr.  
2017-0347188-2

### **Bilag 1. Skema over høringsvar**

Høringspart	Uddrag fra høringsvar	Kommentar
<b>Lisbeth Lundbye, borger</b>	Der ønskes bedre muligheder for at komme op og ned mellem vej/cykelsti og fortov med 3-hjulet el-scooter.	Ønsket viderebringes til Teknik- og Miljøforvaltningen.
<b>CAS' centerråds pårørendemedlemmer</b>	Det understreges, at alt arbejde for de handicappede skal tage udgangspunkt i hver enkelt handicappedes prioriterede behov.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret.
	Det påpeges, at den enkelte handicappede skal tildeles ressourcer mindst på sit nuværende niveau.	Kommentaren viderebringes til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen af handicappolitikken.
	CAS' Centerråds pårørendemedlemmer ønsker, at personalets kompetencer inden for dette handicapområde skal styrkes.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret.
	Ønsker, at væsentlige dele af personalets arbejdstid skal flyttes fra administration og rapportering til direkte borgerkontakt.	Kommentaren viderebringes til Borgercenter Handicap.
<b>Sundheds- og Omsorgsudvalget</b>	Sundheds- og Omsorgsudvalget er generelt positive til udkastet, og mener det flugter godt med Ældrepolitikken og Sundhedspolitikken (begge fra 2015). De påpeger at de fire temaer er relevante og velvalgte.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Afslutningsvis bemærkes, at Handicappolitikken kan virke relativt lang, hvilket i sig selv kan være en barriere for, at politikken når bredt ud.	I forbindelse med implementeringsworkshops laves der et resumé af handicappolitikken.
<b>Amager Øst Lokaludvalg</b>	Der peges på, at der skal et større fokus på handicappolitikken, hvis målsætningerne skal opfyldes, og det forudsætter også tværsektorielt samarbejde, hvor alle forvaltninger deltager aktivt.	Der tages højde for bemærkningen i selve handicappolitikken og i implementeringsfasen.
	Amager Øst Lokaludvalg kommenterer, at lokalsamfundet i højere grad kan bidrage til løsningen af opgaver på området, og opfordrer til i udmøntningen af politikken at gøre brug af lokaludvalgenes viden og kontakt med netværk og enkeltpersoner i bydelen.	Lokaludvalgene inviteres til deltagelse i implementeringsworkshops.
	I forbindelse med byudvikling påpeges vigtigheden af, at handicappolitikken løbende tænkes ind i lokalplaner og andet som forandrer og udvikler byen.	Der arbejdes allerede med dette særligt i regi af Teknik- og Miljøforvaltningen. Bemærkningen vil også blive taget med i implementeringsfasen.
<b>Valby Lokaludvalg</b>	Valby Lokaludvalg er bekymret over, at handicappolitikken er for abstrakt og mangler konkrete handleplaner med målbare initiativer.	Det er tydeliggjort i politikken, at handicappolitikken bevæger sig på at overordnet plan, og at der i en efterfølgende implementeringsfase vil

		blive arbejdet med at konkretisere målsætningerne.
	Lokaludvalget mener, at kommunen bør definere målgruppen nærmere.	I implementeringsfasen vil målgruppen konkretiseres ifm. de konkrete indsatser.
	Lokaludvalget kommenterer, at borgere med handicap skal ses som en ressource, og ikke fremstå som en udgift for kommunen.	Det fremgår af politikken, at alle københavnere har evner og ressourcer, som så vidt muligt skal aktiveres og bruges, jf. afsnittet <i>Med fokus på ressourcer og omsorg</i> .
	Lokaludvalget påpeger, at københavnernes mulighed for at få hjælpemidler skal smidiggøres.	Kommentaren videregives til Borgercenter Handicap.
	Lokaludvalget påpeger, at anvisning af lejligheder i pensionistboligområder kan være uhensigtsmæssigt for borgere med handicap som ikke selv er pensionister.	I implementeringsfasen vil der arbejdes med nye boligformer som del af løsningen.
	Der opfordres til, at kommunen støtter konferencer og samvær i bydelene, der har fokus på den konkrete bydels udfordringer for borgere med handicap, for i højere grad at lade borgere med handicap høres, der hvor de bor.	Lokaludvalget inviteres til deltagelse i implementeringsworkshops.
	Der påpeges: Man skal omtale handicappede som ”en handicappet borger” og ikke som ”den handicappede”.	I handicappolitikken omtales målgruppen konsekvent som ”borgere med handicap” eller ”københavnere med handicap”.
<b>Niels Hougaard, borger</b>	Påpeger at, tilgængeligheden for kørestolsbrugere bliver bedre med jævne flader som underlag.	Ønsket videregives til Teknik- og Miljøforvaltningen.
<b>Jan Pagh, Kirsten Andersen, Mette Faber, Mette von der Lippe Hofverberg og Hanne Ilona Sørensen, pårørende til borgere på Vinklen, Pallesvej, Captum og Nørrebro Vænge</b>	Understreger, at aktiv deltagelse, frihed til at vælge og mulighed for at indgå i forskellige sociale relationer afhænger af kvaliteten af borgernes sociale relationer som forudsætter tilstrækkelig personale som skal have både tid og kvalifikationer til at understøtte relationerne.	Kommentaren videregives til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen af handicappolitikken, og medtages i øvrigt til den efterfølgende implementeringsfase.
	Minder om, at det også er pårørende til voksne borgere med handicap, der gør en indsats, og som skal inddrages. Det bør stå, at den pårørende OGSÅ kender borgeren bedst og derfor skal medinddrages i og med udskiftningen af personale er meget høj.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret.
	Henviser til, at der står ’mange’ og ’de fleste’, det er deres opfattelse, at der kun er tale om ’flere’.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret.

	Gør opmærksom på, at velfærdsteknologi ikke skal bruges for enhver pris, og at de svageste borgere ikke skal lades i stikken.	Det fremgår af politikken, at <i>”Velfærdsteknologi skal give mening for borgerne, og vi skal derfor tage afsæt i deres udfordringer i hverdagen, når vi udvikler og implementerer velfærdsteknologi”</i> .
	Peger på, at det bør være tydeligere i politikken, at frivillige ikke må erstatte fast personale.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret.
	Gruppen af pårørende mener, at politikken omfatter et for stort område.	Politikkens målsætninger afspejler hele kommunens vision på handicapområdet. Det efterfølgende arbejde med at oversætte politikken ambitioner til konkrete indsatser og tiltag ligger hos kommunens forvaltninger.
	Det påpeges, at ledsagelse er vigtigt for, at borgere med handicap har mulighed for deltagelse.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret, og emnet vil blive taget med i implementeringsfasen.
	Der gøres opmærksom på, at ordet ’virksomhedsrettet indsats’ er uklart.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret.
	Gruppen af pårørende anbefaler løbende evaluering af handicappolitikken.	Politikken vil årligt blive drøftet ved Handicaprådets møder med de politiske udvalg, og der laves en midtvejsstatus i 2020. Det er tydeliggjort i politikken.
<b>LEV København</b>	Roser visionen for handicappolitikken.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	LEV København påpeger, at kompensationsprincippet flere steder nævnes i politikken, og det er et godt princip og vigtigt for netop borgere med handicap. Men spørger til hvordan det implementeres?	Kompensationsprincippet er et bærende og allerede gældende princip på handicapområdet.
	Der peges på, at det ikke er alle borgere, som kan rehabiliteres, en del borgere har et permanent handicap, hvor de altid vil have brug for støtte. Politikken bør også afspejle denne gruppe.	Det fremgår i politikken at, <i>”For nogle vil der trods udvikling stadig være behov for omfattende hjælp. For dem er det afgørende, at vi sikrer en værdig tilværelse med omsorg og støtte”</i> .
	Der udtrykkes ønske om, at ændre ’mange’ til ’flere’ i sætningen: ’ Med den rigtige støtte, et mere rummeligt arbejdsmarked og fleksibilitet i	Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret.

	skole- og uddannelsessystemet, vil mange kunne gennemføre et skole- og uddannelsesforløb eller varetage et job, med og uden særlige vilkår’.	
	Foreslår, at der afholdes årlige møder informationsmøder og at politikken evalueres årligt.	Politikken vil årligt blive drøftet ved Handicaprådets møder med de politiske udvalg, og der laves en midtvejsstatus i 2020. Det er tydeliggjort i politikken.
	Synes ikke, at pårørende er særlig synlige i politikken bl.a. ift. at repræsentere borgere, der ikke kan repræsentere sig selv.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.
	LEV København påpeger, at ledsagelse er afgørende for at komme tættere på ’det gode liv’ og for deltagelse i aktiviteter og fællesskaber.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringssvaret, og der vil blive lagt vægt på emnet i implementeringsfasen.
	Påpeger, at de borgere, der helt åbenlyst aldrig vil kunne bestride et job, hverken på nedsat tid eller med støtte, bør sikres pension og ikke blive efterladt på kontanthjælp i årevis.	Medtages ikke i politikken. Bemærkningen vedrører sagsbehandling, som altid er konkret og individuel. Problematikken behandles også politisk i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.
<b>Økonomiudvalget</b>	Økonomiudvalget er generelt positive overfor udkastet, og fremhæver at der både tænkes i effektiviseringer og i nye samarbejdskonstellationer samt velfærdsteknologiens potentialer.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Økonomiudvalget foreslår, at der i tillæg til budgetforslag i kommende budgetforhandlinger også overvejes muligheden for at søge finansiering gennem investeringspuljerne.	I forbindelse med implementeringsfasen vil vi have forskellige finansieringsmuligheder for øje.
<b>Børne- og Ungdomsforvaltningen</b>	Børne- og ungdomsårene bør fremgå tydeligere i politikken.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.
	Børne- og Ungdomsudvalget er positive overfor at mødes med Handicaprådet til årlige møder for at drøfte de beslutninger, der har særlig betydning for børn og unge med handicap.	Bemærkning er noteret.
<b>Teknik- og Miljøudvalget</b>	Teknik- og Miljøudvalget bakker op om handicappolitikken, og fremhæver, at Teknik- og Miljøforvaltningen allerede arbejder med mange af politikkens målsætninger.	Den positive tilbagemelding er noteret.

<b>Palle Skov, borger</b>	Foreslår, at ansvaret for handicappolitikken flyttes fra Socialborgmesterens til Overborgmesterens ressortområder.	I Københavns Kommunes styrelsesvedtægt ligger handicapområdet under socialborgmesteren.
	Der påpeges: Man skal omtale handicappede som ”en handicappet borger” og ikke som ”den handicappede”.	I handicappolitikken omtales målgruppen konsekvent som ”borgere med handicap” eller ” københavnere med handicap”.
	Undrer sig over, at udkastet ikke adresserer en samtænkning af indsatserne med Region Hovedstaden, på både sundheds- og trafikområdet.	Region Hovedstaden er en central samarbejdspartner for kommunen, og vil blive tænkt ind i implementeringsprocessen.
<b>Frivilligrådet i Københavns Kommune</b>	Frivilligrådet sætter stor pris på at blive inddraget i kommunes arbejde med at skabe mest mulig livskvalitet og selvstændighed for borgere med handicap, og ser civilsamfundet som en vigtig medspiller i denne sammenhæng.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Ønsker en konkretisering af inddragelsen af civilsamfundet, med klare målsætninger og klar rollefordeling.	Frivilligrådet vil blive inviteret til deltagelse i implementeringsworkshops, hvor dette oplagt skal drøftes.
	Påpeger, at frivillighed bør vælges til på baggrund af de relationer, fællesskaber og nærhed det kan skabe, og ikke på baggrund af økonomiske begrænsninger.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret, og der vil blive lagt vægt på dette i implementeringsfasen.
<b>Udsatterådet i Københavns Kommune</b>	Udsatterådet bemærker overordnet, at høringsmaterialet er godt og gennemarbejdet.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Påpeger, at der ikke alene er behov for en helhedsorientering overfor den enkelte borger og dennes familie, men også ift. at administrationen/myndighederne organiseres, så de understøtter ønsket om helhedsorientering.	Det fremgår af politikken, at kommunen skal tænke helhedsorienteret og blive bedre til at samarbejde på tværs, så de forskellige indsatser ikke modarbejder hinanden.
	Understreger, at hurtighed i sagsbehandling er en del af kvalitetsbegrebet.	Det fremgår i politikken, at ” <i>Alle skal opleve, at samarbejdet med kommunen fungerer, at de bliver mødt med tillid og, at medarbejderne har en solid faglighed</i> ”. God sagsbehandling er et vedvarende fokus for kommunen.
	Rådet savner en refleksion om, at borgere med handicap også findes i	Tydeliggjort i politikken på baggrund af

	gruppen af socialt udsatte. I arbejdet med en borger, der befinder sig i begge grupper skal metoder og indsatser spille sammen, og hovedansvaret placeres.	høringssvaret, og der vil blive arbejdet med dette i implementeringsfasen. Udsatterrådet vil blive inviteret til deltagelse i implementeringsworkshops.
	Opfordrer til, at personale med direkte borgerkontakt viser forståelse for, at de der efterspørger handicapudgifter har et reelt behov herfor, og at dette afspejles i personalets attitude i mødet med borgeren.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvar.
<b>Kultur- og Fritidsudvalget</b>	Bemærker, at visionen i politikken stemmer overens med Kultur- og Fritidspolitikken, tilslutter sig udkastet til handicappolitikken og ønsker at bidrage aktivt til dens realisering.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Bemærker, at der bør medfølge ressourcer ift. ambitionen om at ansætte flere medarbejdere på særlige vilkår i KK, og at det skal være nemmere for arbejdspladser at ansætte medarbejdere på særlige vilkår.	I forbindelse med implementering af konkrete indsatser og tiltag, vil der hvor der er behov for ekstra bevillinger, udarbejdes budgetforslag i kommende års budgetforhandlinger.
<b>Handicaprådet i Københavns Kommune</b>	Handicaprådet kvitterer for et lovende udkast, men bemærker, at politikken godt kunne være mere ambitiøs. ”Overordnet kunne politikken tillige profitere af et skarpere fokus og en konsekvent ’rød tråd’ mellem mål og midler for at opfylde visionen”.	Kommentaren der henviser til økonomi videregives til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen af handicappolitikken. Bemærkningen om den røde tråd og fokus er forsøgt tydeliggjort i politikken.
	Ønsker en præcisering af visionen med en understregning af, at borgere med handicap skal have samme muligheder som borgere uden handicap, de skal have mulighed for <i>selv</i> at vælge at leve et liv, der er så tæt på det liv, som borgere uden handicap kan leve. At ligestillingsprincippet og kompensationsprincippet er grundlæggende skal slås fast.	Ligestillingsprincippet og kompensationsprincippet er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.
	Påpeger, at der skal ses mere bredt på mulighederne for ledsagelse for at sikre visionen om, at borgere med handicap skal kunne leve et liv på linje med andre borgere i København.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringssvaret, og emnet vil der blive lagt vægt på i implementeringsfasen.
	Påpeger, at det er positivt at civilsamfund, pårørende og virksomheder i højere grad inddrages på handicapområdet, dog har kommunen en række ansvarsområder, der ikke kan overlades til fx frivillige. Det bør tydeliggøres flere steder i politikken hvem ’vi’ henviser til, det er flere steder uklart.	Begge bemærkninger er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.

	<p>Påpeger, at det er helt basalt at dem, der arbejder med mennesker med handicap forstår, hvad det vil sige at <i>leve</i> med et handicap eller være pårørende. Handicaprådet stiller sig til rådighed ift. at hjælpe med denne indsigt.</p>	<p>Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret. Københavns Kommune værdsætter, at Handicaprådet stiller sig til rådighed.</p>
	<p>Understreger at kommunen skal huske, at mange mennesker med handicap aldrig lader høre fra sig, måske fordi at de føler sig isoleret eller ikke føler sig værdige til at blive hørt. Værdighed skal italesættes i politikken og politikken skal også være til gavn for og give stemme til de svageste borgere med handicap.</p>	<p>Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.</p>
	<p>Handicaprådet ser gerne, at børn og unge med handicap får mulighed for at deltage i både specialundervisning og alment institutions- og skoletilbud. Et individuelt tilrettelagt inklusionstilbud, der vil være til gavn for både børn og unge med og uden handicap.</p>	<p>Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret.</p>
	<p>Handicaprådet er glade for, at der lægges op til at se på nye boligløsninger, såsom familieboliger. Det bemærkes desuden, at borgere med handicap bør have indflydelse på hvor i byen de tilbydes en bolig. Ved nybyggeri skal der tænkes langsigtet.</p>	<p>Der vil blive lagt vægt på bemærkningen i implementeringsfasen.</p>
	<p>Handicaprådet kvitterer for politikken ambition om en mere helhedsorienteret tilgang, men stiller spørgsmålstejn ved hvordan det konkret sikres.</p>	<p>Det fremgår af politikken, at kommunen skal tænke helhedsorienteret og blive bedre til at samarbejde på tværs, så de forskellige indsatser ikke modarbejder hinanden. Bemærkningen medtages desuden til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen af politikken, og der vil blive lagt vægt på at sikre, at kommunen arbejder helhedsorienteret i implementeringsfasen.</p>
	<p>Der savnes noget mere konkret om hvordan ord omsættes til handling og på hvordan, der samles op på politikken målsætninger. Desuden understreges det, at der skal afsættes økonomi i forbindelse med implementering af politikken.</p>	<p>Bemærkningen om hvordan ord omsættes til handling er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret, og bemærkningen om økonomi medtages til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen handicappolitikken. Desuden vil en del af implementeringsarbejdet bestå i at afsøge</p>



		muligheder for finansiering af konkrete tiltag, bl.a. i form af forslag til kommunens budgetforhandlinger.
<b>Linda Lundgaard Andersen, Karsten Bagge, Pernille Baungaard, Mogens Fosgerau, Rie Gravesen, Stinne Gråkilde, Helle Ingstrup, Thomas Jyde, Peder Møller, Ulla Hovgaard Ramlau, Nina Refstrup, Berit Wellemborg, Peter Westh, pårørende til borgere med handicap</b>	Gruppen af forældre har en række forslag til konkrete mål, som udfolder politikkenes målsætninger og gør dem mere konkrete, inden for hvert af temaerne.	De konkrete input i høringssvaret tages med til implementeringsfasen, hvor formålet er at oversætte de overordnede målsætninger til konkrete indsatser og tiltag. I forbindelse med implementeringsworkshopsene ser vi gerne deltagelse fra Forældrerådet eller andre forældre til børn og unge med handicap. Derudover arbejder vi allerede med flere af forslagene, og har også omformuleret nogle af politikkenes målsætninger på baggrund af høringssvaret.
	Der efterspørger konkrete målbare mål for, hvordan handicapspolitikken skal implementeres, og at der fastsættes tidsfrist for, hvornår disse mål skal foreligge.	I implementeringsfasen er hver forvaltning ansvarlig for at oversætte politikken til konkrete indsatser og tiltag, herunder tidsfrister. Implementeringsplanerne skal desuden besluttes i de respektive politiske udvalg.
	Gruppen af forældre gør opmærksom på, at de allerstørste udfordringer formentlig ligger i grænsefladerne mellem forvaltningerne.	Det fremgår af politikken, at kommunen skal tænke helhedsorienteret og blive bedre til at samarbejde på tværs, så de forskellige indsatser ikke modarbejder hinanden. Der vil også blive lagt vægt på udfordringen i implementeringsfasen, bl.a. i form af fælles implementeringsworkshops.
	Foreslår, at politikken sættes til afstemning efter det nært forestående kommunalvalg. Det rigtigste må være, at det er den samme borgerrepræsentation der vedtager politikken, som sidenhen skal have det politiske ansvar for at føre den ud i livet og evaluere den.	Processen er planlagt således, at det er den nye borgerrepræsentation, der skal godkende Handicappolitikken.
	Påpeger, at politikerne burde kalde en spade for en spade, når der er tale	Bemærkning om økonomi videregives til

	<p>om økonomiske prioriteringer. Nedsikringer forpligter, og hvis der skal bruges færre penge pr. borger med handicap, må det anvise politisk, hvor der skal spares. Hvis der skal satses på noget, må andet skulle nedprioriteres. ”At vige uden om denne ubehagelige prioriteringsdiskussion og forlade sig på diffuse forhåbninger om velfærdsteknologi og alliancer i civilsamfundet er ikke handicappolitik – det er politisk ansvarsforflygtigelse”.</p>	<p>Borgerrepræsentationen i forbindelse med deres behandling af handicappolitikken.</p>
	<p>Påpeger, at kommunen burde kunne forudse og planlægge overgange bedre fx, at en ung borger med handicap fylder 18 år og overgår til voksenområdet.</p>	<p>Det fremgår af i politikken at kommunen skal blive bedre til at håndtere betydningsfulde overgang, og der vil blive lagt vægt på dette i implementeringsfasen.</p>
	<p>Påpeger, at FNs handicapkonvention underbetones meget i politikken. Mener, at formuleringer blot er en ’svag aflagans’ af de ret radikale krav, konventionen stiller. Der problematiseres i høringsvaret, hvordan politikken fortolker FNs handicapkonvention. Fx når der ikke skelnes mellem ”selvstændighed” og ”selvhjulpnehed”. ”Retten til et selvstændigt liv” er grundlæggende en ret til selvbestemmelse og gælder netop også de, der ikke er selvhjulpne. Det gælder også fortolkningen af deltagelse og inklusion i samfundslivet, der blandt andet handler om bevidstgørelse, dvs. pligten til at fremme synlighed og bevidsthed om borgere med handicaps rettigheder, og hvad de kan bidrage med.</p>	<p>FNs handicapkonvention sætter rammen for handicappolitikken, og det er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret.</p>
	<p>Understreger, at samarbejdet med kommunen handler om mere end, hvordan man taler om og med borgeren. Det handler også om nedbringelse af sagsbehandlingstider, nedbringelse af antal fejl i sagsbehandlingen og fastholdelse af medarbejdere, så man undgår gennemtræk af unge, uerfarne sagsbehandlere mv.</p>	<p>Det fremgår af politikken, at ”Alle skal opleve, at samarbejdet med kommunen fungerer, at de bliver mødt med tillid og, at medarbejderne har en solid faglighed”. God sagsbehandling er et vedvarende fokus for kommunen. Bemærkningen videregives desuden til Borgercenter Handicap.</p>
	<p>Gruppen af forældre gør opmærksom på, at nedsikringer i botilbud fører til at mange unge voksne med handicaps og sociale udfordringer står i alvorlig fare for at blive hjemløse, mens de venter på et botilbud. Det gælder eksempelvis borgere med psykisk handicaps.</p>	<p>Bemærkningen vedrører økonomi og videregives til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandling af handicappolitikken.</p>
	<p>Det påpeges, at formålet med skolegang har flere aspekter end det politikken indeholder, og at inklusion forudsætter tilrettelæggelse og</p>	<p>Tydeliggjort i politikken på baggrund af høringsvaret.</p>

	faglighed hos personalet.	
	Det påpeges, at nogle af politikkenes målsætninger er tydelige lovkrav, eksempelvis at sikre frit skolevalg og at sikre inddragelse af borgeren i egen sag.	I nogle tilfælde er målsætningerne formuleret som noget vi skal blive ved med, for at understrege borgere med handicaps ligestilling i samfundet.
	Påpeger, at handicapfamilier ikke kun har brug for særlig støtte ved kriser og overgange, men kontinuerligt behov for hjælp til at løfte den enorme samfundsopgave det er, at pleje og opfostre et handicappet barn.	Tydeliggjort i politikken på baggrund af bemærkningen.
	Foreslår, at utilfredsheden med Borgercenter Handicap afspejles i handicappolitikken.	Bemærkningen vedrører driften i Socialforvaltningen, og videresendes til Borgercenter Handicap.
<b>Tom Jørgensen, Agendaforening Nordvest</b>	Foreslår anden definition af borgere med handicap, der tydeliggør forskellen mellem et handicap og en funktionsnedsættelse.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringssvar.
<b>Borgerrådgiveren</b>	Borgerrådgiveren er overordnet positiv over for handicappolitikken. Han fremhæver, at politikken er en politik for hele København, at borgere med handicap omtales som en mangfoldighed og ressource, at hele processen for politikken har en inkluderende tilgang, at politikken er fælles for alle forvaltningerne, at der lægges op til at sikre flere borgere med handicap skolegang, uddannelse og i forlængelse deraf beskæftigelse.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Borgerrådgiveren fremhæver, at det er værdifuldt, at der vil blive gjort midtvejsstatus i forhold til en vurdering af, hvorvidt og hvordan målsætningerne indfris.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Borgerrådgiveren foreslår, at der i samarbejdet med div. råd også bør samles op på og operationalisere høringssvarene til handicappolitikken, der omhandler sagsbehandling og øvrig opgavevaretagelse. Det er Borgerrådgiverens erfaring, at der her ligger en vigtig kilde til optimering af indsatsen med henblik på at løfte servicen til borgeren.	Der vil blive opfordret til, at man i de forskellige samarbejdsfora drøfter tilbagemeldingerne i høringssvarene, herunder også i forbindelse med implementeringsworkshops.
	Borgerrådgiveren påpeger, at en mere præcis beskrivelse af ansvarsfordelingen internt i kommunen kan løse en gentagen og væsentlig udfordring ift. at sikre en helhedsorienteret indsats for borgere med handicap, hvilket desværre langt fra altid er tilfældet i dag. I forlængelse heraf fremhæves også, at handicappolitikken med fordel	Bemærkningen videregives til Borgerrepræsentationen i forbindelse med behandlingen af handicappolitikken, og vil blive taget med i implementeringsfasen.

	kan udbygges med en form for rammebeskrivelse af hvor i kommunen hovedansvaret for målgruppen er placeret, og herunder også ansvaret for hvorvidt opgavehåndteringen fungerer i det daglige.	
<b>Københavns Ældreråd</b>	Ældrerådet mener, at handicappolitikken viser et skridt i den rigtige retning, og finder særligt målsætningen om, at der sammentænkes indsats på tværs af alle forvaltninger for at sikre en helhedsorienteret indsats vigtig.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Ældrerådet savner fokus på, hvordan byområder udvikles bedst muligt ift. tilgængelighed, og opstiller i den forbindelse konkrete anbefalinger til at frigive plads på fortovene, så gangbesværede og handicappede kan benytte fortovet uden gener.	Det fremgår af politikken, og vil blive lagt vægt på i implementeringsfasen. Bemærkningen videregives desuden til Teknik- og Miljøforvaltningen.
	Det bør være et opmærksomhedspunkt i det fremadrettede arbejde, hvordan politikken mange gode budskaber implementeres, så man reelt når målgruppen, og politikken rent faktisk kommer i spil.	Det er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret, og der vil blive lagt vægt på det i implementeringsfasen.
<b>Dialogforum</b>	Dialogforum bifalder ambitionen om et forpligtende samarbejde mellem kommunens forvaltninger samt opdelingen af politikken i fire temaer, hvilket øger læse- og brugervenligheden.	Den positive tilbagemelding er noteret.
	Opfordrer til, at definitionen af politikken målgruppe konkretiseres mere end "alle borgere med fysiske og psykiske handicap", da der let kan opstå gråzoner i forhold til og tvivl om, hvem politikken reelt omhandler. De fremhæver, at FN's handicapkonvention inddrager sindslidelser i sin definition af handicap.	Det er tydeliggjort i politikken, at borgere med sindslidelser ikke er en del af målgruppen for handicappolitikken. Der henvises i stedet til socialpsykiatriområdet og deres faglige fundament: "Vores grundfortælling – Den københavnske socialpsykiatri" (2017).
	Dialogforum opfordrer kommunen til at sikre, at handicappolitikken grundlæggende understøtter kommunen i at arbejde opsøgende ift. at nå ud til borgere med handicap og indfri ambitionen om, at et sundt liv skal være tilgængeligt for alle.	En af målsætningerne i handicappolitikken lyder "Et sundt liv være tilgængeligt for alle, og alle skal have lige muligheder i de kommunale sundhedstilbud med udgangspunkt i den enkelte borgers behov". I implementeringsfasen vil der blive lagt vægt på, at indsatserne også skal være opsøgende.
	Handicappolitikken bør i højere grad adressere det forhold, at et handicap kan vanskeliggøre både indgåelse i og fastholdelse af sociale relationer.	Det fremgår af politikken, og vil også blive lagt vægt på det i

		implementeringsfasen.
	Dialogforum støtter op om initiativer, der understøtter og aktiverer det nære netværk omkring borgere med handicap. Dog vil Dialogforum også advare imod at inddrage pårørende i en sådan grad, at de kommer til at opleve sig som egentlige behandlere.	Det er tydeliggjort i politikken på baggrund af høringssvaret, og bemærkningen vil indgå i implementeringsfasen.
<b>Bispebjerg Lokaludvalg</b>	Lokaludvalget påpeger, at der er mange gode generelle intentioner i politikken, som det kan være svært at være uenig i, men efterspørger konkrete og målbare succeskriterier, bud på, hvordan politikken gøres operativ samt et tidsperspektiv for de forskellige mål.	Implementeringsfasen starter op efter borgerrepræsentationens godkendelse, hvorefter hver forvaltning er ansvarlig for at oversætte politikken til konkrete indsatser og tiltag. Derudover skal der i processen findes finansiering i de tilfælde, hvor det er nødvendigt. Der vil laves en midtvejs- og slutstatus, og der vil årligt holdes møder mellem Handicaprådet og forvaltningerne. Processen er tydeliggjort i politikken.
	Der spørges til midlerne bag politikken, hvilke indsatser kan igangsættes inden for det eksisterende budget, og hvilke kræver ekstra bevillinger?	Konkrete indsatser og tiltag vil blive udarbejdet i implementeringsfasen. I den forbindelse vil konkrete indsatser og tiltag, hvor der er behov for ekstra bevillinger, indgå som budgetforslag i kommende års budgetforhandlinger.
	Foreslår anden definition af borgere med handicap, der tydeliggør forskellen mellem et handicap og en funktionsnedsættelse.	Omformuleret i politikken på baggrund af høringssvaret.
<b>Beskæftigelses- og Integrationsudvalget</b>	Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har generelt fokus på, at der tilrettelægges en virksomhedsrettet beskæftigelsesindsats for ledige og sygemeldte borgere. Derfor mener udvalget, at den virksomhedsrettede indsats bør fremhæves som det styrende i beskæftigelsesindsatsen for borgere med handicap.	Omformuleret i politikken, så det lægger sig op af bemærkningen.
	Beskæftigelses- og Integrationsudvalget finder det positivt, at der i Handicappolitik 2018- 2022 er en målsætning om, at flere borgere og virksomheder skal have kendskab til brugen af kompenserende ordninger, og at der er en målsætning om, at Københavns Kommune skal ansætte flere medarbejdere på særlige vilkår, herunder at der er fokus på	Den positive tilbagemelding er noteret.

	<p>fleksjob og fastholdelsesfleksjob.</p> <p>Peger på, at der bør indarbejdes en målsætning om, at Københavns Kommunes samarbejde med private virksomheder og organisationer skal medvirke til, at flere borgere ansættes i fleksjob og fastholdelsesfleksjob på disse arbejdspladser, bl.a. via brug af sociale klausuler i aftaler.</p>	<p>Omformuleret i politikken på baggrund af høringsvaret.</p>
	<p>Udvalget opfordrer til, at Socialforvaltningen varetager det koordinerende arbejde ved de målsætninger, der går på tværs af forvaltningerne, mhp. at disse målsætninger indfries.</p>	<p>Socialforvaltningen varetager fortsat gerne det koordinerende arbejde, men understreger, at alle kommunens forvaltninger er ansvarlige for at implementere politikken målsætninger, jf. sektoransvarlighedsprincippet.</p>